

Marko.

1.

Splaši se iz sanj pretežkih
 Marko, suženj velikaški,
 raz ležišče plane trdo . . .
 Bog, še spanje ni mu mirno! . . .
 Kak tesnobno mu je v duši,
 kak srce mu bije burno . . .
 Sanja težka: v stolp temotni
 so ga vrgli . . . brez vse krivde . . .
 sikajo krog njega zmiije . . .
 In sedi tam in premišlja . . .
 Težke ure, temne ure
 zamračile so mu dušo . . .
 in nikoder žarkov solnca . . .
 Splaši se iz spanca Marko,
 raz ležišče plane trdo . . .
 Bog, še spanje ni mu mirno!

2.

Šuma, šuma tisočletna,
 Marku znanka si vsakdanja!
 Hrasti silni ga poznajo,
 govorijo mu o vihrach,
 ki jih streti niso mogle . . .
 In poznajo starodavne
 bukve ga in jelke vitke,
 šepetajo njih vrhovi
 o življenju mu, o smrti,
 o vstajenju, o ljubezni,
 o vseh tajnah neumljivih:
 sluša Marko, — razumeva!
 Šuma, šuma tisočletna!

Čuj sekire udarce krepke!
 In ječe pod njimi debla . . .
 plače, plače Marku duša . . .

In skoz šumo tisočletno
plava pesmi glas otožen :

„Šuma, šuma tisočletna,
tiho sanjaš v pestri dan . . .
Ali kdo na celem svetu
pač je znalec tvojih sanj? . . .
Kdo pozna usodo mojo,
kdo jo razumeti če? . . .
K tlom življenje klone glavo,
a ponosno je srce . . .“

Čuj sekire udarce krepke!
In ječe pod njimi debela . . .
plače, plače Marku duša . . .

3.

Skozi šumo tisočletno
vztrepetali so glasovi
tihe sreče in pokoja,
vztrepetali so glasovi
vere sladke v mir brezkončni
po trpljenja urah težkih,
vztrepetali kakor rosa
v pomladanskem solncu zlatem,
kot zvonovi v tihi večer
trepetajo nad krajino . . .
In šumeli pesem silno
so vrhovi tisočletni
o pramoči stvarstva vsega,
o ljubezni vsetvoreči,
ki najmanjši prah s svetovi
druži v delo večnodivno . . .
Trepetali so glasovi
skozi šumo tisočletno . . .

Odpočiva v senci Marko,
sluša, sluša, — razumeva . . .
In potihlo kakor v sanjah
pesemco si peva Marko :

„Sreče žar in blesk bogastva
in ljubezni božji dar,
vse imate v meri polni —
nas sirot vam nič ni mar!

Brez skrbi kdaj pač je ljubil
še na zemlji siromak? . . .
Kdor obsipan ni z darovi,
krije mu življenje mrak . . .

Vi kupujete ljubezen,
ali v srcih ne gori . . .
Nam zakrivati je čuvstva —
ali v srcih plameni . . .“

In potihó kakor v sanjah,
čuj! odpeva Marku šuma . . .
ali njemu plače duša . . .

4.

Tamkaj zunaj daleč, daleč
valovijo polja zlata,
ljubi solnce jih rumeno . . .
Tamkaj zunaj daleč, daleč
stekajo se vode silne,
ladije na njih srebrne
plavajo za srečo daljno . . .
Tamkaj zunaj daleč, daleč
ko golobčki beli v vsemir
gradov dviga se množica,
sreča, radost v njih kraljuje . . .
Tamkaj zunaj . . . Marku v šumi
so potekla leta mlada
brez radosti in brez sreče . . .
Šuma mu je tovaršica
zvesti sodrug solnce večno . . .
V mah odložil je sekiro,
misel težka porodila
se v njegovi duši mračni,
misel težka vztrepetala

je v njegovem srcu hipno,
v melodijo se izlila:
„Da zapalim ogenj v šumi,
kadar jo zaziblje san,
razžarelo bi obzorje
kot v puščavi vroči dan . . .

Kot kresnice v noči majski
iskre v les bi švigale,
hraste, bukve tisočletne
v velik kres zažigale . . .

Debla silna bi ječala,
v trušču treskala ob tla,
kakor zmije bi stoglave
plamen sikal do neba.

Hej, ta hip presenetljivi
bi oznanjal tisti dan,
kadar s svojega prestola
zruši zadnji se tiran . . .“

Tamkaj zunaj daleč, daleč
valovijo polja zlata . . .
valovi po žilah Marku . . .

5.

Potemnele so višave
v sive dalje . . . skril se dan je
za oblakov val grozeči . . .
Šumo, šumo tisočletno
groza je za hip objela,
in kot bilka sred poljane,
kakor jagned osamela,
kakor dete vztrepetala
šuma v temne je daljave . . .
In zapela veličastno
vihra v mračne je lesove,
spremil jo je blisk žareči . . .
In hrastovi tisočletni
so ječali liki deca,

klanjali so sive glave,
 glave sive, ponosite . . .
 Ali' čuj! — skoz vihro besno
 čuj sekire udarce težke!
 Marko, Marko ne počiva,
 Marko vihre se ne plaši
 in ne plače dnes mu duša . . .
 Kot iz srca globočine
 bi mu vrela pesem silna.
 Marko sluša zvoke divje:
 hej, to pesem je njegova!
 In zvenijo udarci težki,
 v skladnost divno družijo pesem
 dela s spevom se narave . . .
 Čuj! zahreščal hrast je silni . . .
 utihnili udarci težki . . .
 tiho Marko je zastokal . . .
 Vihra poje veličastno
 skoz lesove mračne, trudne,
 a nič več ne speva Marko . . .
 Šuma, šuma tisočletna
 poje pesem mu pogrebno . . .

Vekoslav Spindler.

Drevo v mrazu.

Kličeš, drevo, mladoletja?
 Cvetja, petja z drhtečimi
 prsti, v mrazove prosečimi
 kličeš, drevo?

Prosiš, srce, razodetja?
 Hočeš razvnetja ponosnega?
 Dvoma dovolj neizprosne
 ti je, srcé?

Stoj, kot drevo brez zavetja!
 Višje si, bolj te pretresa vihar,
 višje si, bližji nebeški ti žar,
 dalj gre oko . . .

Oton Zupančič.